

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

**МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ «ТЕХНОЛОГІЇ» ЗА
МОДЕЛЬНОЮ НАВЧАЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (5-6 КЛАСИ)**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: здобувачка ІV курсу 411 групи,
денної форми навчання

Спеціальності 014 Середня освіта

Освітньо-професійної програми «Середня
освіта (Трудове навчання та технології)»

Лукашишена Олександра Русланівна

Керівник: доктор економічних наук,
професор Мохненко Андрій Сергійович

Рецензент: Васильченко Г.Ю., к.п.н.,

доцент, доцент кафедри транспортних

технологій та механічної інженерії ХДМА

Івано-Франківськ, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ТЕХНОЛОГІЇ» НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (5-6-ИХ КЛАСАХ)	6
1.1. Сучасні освітні аспекти впровадження модельних навчальних програм «Технології 5-6-их класів» Нової української школи.....	6
1.2. Психолого-педагогічні особливості проведення занять технології з учнями 5-их класів.....	19
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ ЗА МОДУЛЬНОЮ НАВЧАЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ «ТЕХНОЛОГІЇ» НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (5-6-ИХ КЛАСАХ)	27
2.1. Розробка календарно-тематичного планування для учнів 5-х класів за модельною навчальною програмою.....	27
2.2. Розробка методики проведення уроків учнів 5-их класів за модельною навчальною програмою.....	38
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	
Додаток А Модель структурування змісту модельної навчальної програми.....	57
Додаток Б Заповнення Свідоцтва досягнень навчальних досягнень учнів.....	58

ВСТУП

Актуальність дослідження. Нова українська школа - реформа Міністерства освіти і науки. Метою Нової української школи - створити сучасний освітній простір завдяки якому здобувачі освіти матимуть можливість отримувати знання, здібності та компетентності з подальшого самостійним їх розвитком та застосуванням в повсякденному житті.

Реформування освітнього процесу за принципами Нової української школи стало на заваді в Українських науковців, методистів та вчителів розробки та впровадження в освітній процес нових модельних програм «Технології» для учнів 5-6 класів.

Міністерство освіти і науки України, пропонує поступове впровадження модельних програм в 5-6 класах, за вибором освітнього закладу.

Міністерство освіти і науки України, пропонує 4 варіанти модельних програм, кожна з яких відрізняються за структурою та змістовим наповнення, але має єдину мету, яка спрямована на формування компетентностей у здобувачів освіти в творчій проєктно-технологічній діяльності. Такий вибір програм дає можливість кожному вчителю технологій обрати саме програму яка сприяє покращенню та удосконаленню освітнього процесу в умовах відповідного закладу освіти.

Над розробкою модельних навчальних для закладів загальної середньої освіти працювали українські науковці, досвідчені методисти та учителі трудового навчання й технологій, серед них: «Кільдеров Д.Е., Мачача Т.С., Юрженко В.В., Луп'як Д.М., Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.; Туташинський В.І.; Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М. та ін.».

Один з розробників Нової української школи є Роман Шиян та розробниця нових стандартів є Ірина Старагіна.

Науковці виокремлюють формулу Нової Української школи, яка має основні компоненти, а саме: педагогіку партнерства через дотримання принципів соціального партнерства між учителем та здобувачем освіти; оновлена змістова компонента навчальних програм, яка спрямована на формування ключових та предметних компетентностей здобувачів освіти, необхідних для успішного самонавчання та самореалізації; формування в учнів власних ціннісних суджень та установок щодо гармонійного існування в суспільному житті; організаційно-методичні сучасні підходи спрямовані на підвищення мотивації учнів в навчанні через побудову власної траєкторії навчання та отриманих результатів.

В змісті програм наголошено на мотиваційні моменти що пов'язані з освітньою діяльністю, і посідають особливе місце. Для кращого переходу на нову систему освіти, яка спрямована на формування в підлітків бажання вчитися, досягати відповідних цілей, першочерговим завданням є розвиток в учнів інтересу та формування позитивної мотивації до навчання.

У зв'язку з цим, набуває особливої уваги процес формування мотивації навчальної діяльності учнів підліткового віку. Це пов'язано з тим, що у підлітків формується нова система поглядів, змінюється система цінностей, вибір стратегії поведінки з дорослими, однолітками, вчителями, остаточно формується ставлення до навчання.

Слід зазначити, що мотивація навчальної діяльності була предметом уваги багатьох дослідників. Зокрема, таких вчених: Маскон І. В., Бутко М., Белокур Є., Маслоу А., Вернадський А. А, Мескон М. Х, Альберт М., Хедоури Ф.

Відповідно до вище зазначеного **тема дослідження: «Методика проведення занять «Технології» за модельною навчальною програмою Нової української школи (5-6 класи)».**

Мета дослідження. Визначити сучасні освітні аспекти та розробити зміст та методику проведення занять технологій з учнями 5-6-их класів за модельною програмою Нової української школи.

Завдання дослідження.

1. Аналіз сучасних модельних навчальних програм «Технології. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти.
2. Особливості оцінювання модульної навчальної програми.
3. Фрагмент календарно-тематичного планування для учнів 5-х класів НУШ.
4. Розробка плану-конспекту уроку для учнів 5-х класів НУШ.

Об'єкт дослідження: освітній процес в закладах загальної середньої освіти в рамках Нової української школи.

Предмет дослідження: методика проведення занять технології з учнями 5-их класів, за модельною навчальною програмою Нової української школи.

Методи дослідження: Теоретичне обґрунтування та розробка методики проведення занять «Технології», за модельною навчальною програмою Нової української школи для учнів 5-их класів в закладах загальної середньої освіти.

Апробація дослідження. Участь в конференції: «VII Щорічна студентська науково-практична конференція факультету бізнесу і права ХДУ». Назва тез: «Освітні особливості навчальних модельних програм «Технології» для учнів 5-6 класів в умовах нової української школи».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота доповнена таблицями та рисунками. Загальний обсяг роботи становить 58 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ТЕХНОЛОГІЇ» НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (5-6-ИХ КЛАСАХ)

1.1. Сучасні освітні аспекти впровадження модельних навчальних програм «Технології 5-6-их класів» Нової української школи

«Концепція Нової Української школи спирається на нормативно-правові акти Закону України «Про освіту», а саме основні документи реформування загальної середньої освіти та розвиток освіти України на період 2015-2025 років, Державний стандарт базової середньої освіти 5-9 класи Нової української школи, Концепція Нової української школи документ пройшов громадські обговорення і ухвалений рішенням колегії МОН 27/10/2016» [10; 6; 17].

Нова українська школа (НУШ), це революційна реформа Міністерства освіти і науки. Ключова мета - створити школу, де учні будуть отримувати знання та уміння, які вони зможуть використовувати в повсякденному житті.

«НУШ – це не про сидіння за партою з рукою на руці. Це рух, навчальні ігри, експерименти та багато творчості. Заморожувати лід, вчитись платити за проїзд у громадському транспорті та робити покупки в супермаркеті, щоб вміти рахувати гроші та бути ошадливими» [51].

Головна мета Нової української школи, створити заклад загальної середньої освіти, в якому буде комфортно навчатися та де учні отримують нові знання, не соромляться висловлювати власну думку, де

навчають критично мислити та використовувати отримання знання в повсякденному житті, проводити власні експерименти [32].

Головне завдання НУШ, виховати громадянина та інноватора, який може приймати правильні рішення і буде дотримуватися правил основних життєвих потреб людини [30].

Науковці в дослідженнях висвітлюють питання формули Нова української школи, яка складається з 9 базових компонентів, а саме: педагогіки партнерства, поважати особистість та дотримуватись принципів соціального партнерства; новий зміст, розвивати ключові компетентності, необхідні для успішної самореалізації; виховання на цінностях, формування ціннісних установок і суджень є важливим для гармонійного особистого і суспільного життя; сучасне освітнє середовище, освітній простір спрямований на виховання у дітей інтересу до навчання та мотивації; орієнтація на учнів, враховувати, наскільки це можливо, права, інтереси, потреби та здібності дітей; справедливе фінансування і рівний доступ, прозорий розподіл державних фінансів з урахуванням потреб і можливостей.

Нова структура, навчання в поглиблених класах тепер триватиме 3 роки (10-12 класи); автономія школи, навчальні заклади отримують широку автономію; вмотивований вчитель, викладачі отримують академічну свободу в процесі навчання і цінують матеріальне стимулювання [32].

Формула Нової української школи представлена в схемі рисунку 1.1.

Рис. 1.1 – Схема формули Нової української школи

Формула Нової української школи, має такі підрозділи: нова школа; новий педагог; нові цінності. Кожен з них має свої компоненти.

До нової школи відноситься: нова структура; справедливе фінансування і рівний доступ; сучасне освітнє середовище, інклюзивна освіта; компетентнісний зміст освіти; автономія навчальних закладів.

До нового педагога відносяться: вмотивований педагог-професіонал; педагогіка партнерства.

До нових цінностей належить: дитиноцентризм; наскрізний процес виховання, заснований на ціннісних орієнтаціях [7].

Для учнів, які навчаються за освітньою програмою НУШ було змінено структуру навчального процесу. Замість запам'ятовування понять і фактів вони набуватимуть певні компетентності - це динамічна система навичок, умінь і знань, поглядів, засобів мислення, життєвих цінностей і особистих якостей, які допомагають визначити здатність учнів успішно соціалізуватись, та допомагають надалі в навчальній діяльності [29].

Список компетентностей, яких повинні набути вже вказаний в «Законі Про освіту, та спирається на рекомендації Європейського

Парламенту та Ради Європи через формування ключових компетентностей (від 18.12.2006 р.), а саме: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною, у разі відмінності від державної, та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки та технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність» [46; 31].

Вчителі - прихильники реформи, жодні зміни неможливі без неї чи нього, тому один із головних принципів Нової української школи, це умотивований педагог.

МОН пропонуватиме типові навчальні програми, але будь-яка група вчителів чи авторів може її доповнити або створити власну. Вчителі тепер обмежені лише Державними стандартами. Цей документ окреслює результати, що здобувачі повинні знати та вміти після завершення певного етапу навчання. Педагоги самостійно вирішують, як досягти цих результатів.

НУШ – відповідальна школа і ми вважаємо, що навчальні заклади повинні мати більше свободи дій. Адже відповідальність і свобода йдуть рука об руку. Тому Закон про освіту передбачає кадрову автономію. Тепер директор школи може самостійно призначати своїх заступників, приймати на роботу та звільняти працівників [31].

Батькам відтепер стало легше контролювати фінанси школи. Всі навчальні заклади, котрі отримують державні кошти, зобов'язані оприлюднювати кошториси та інформацію. Батьки тепер можуть цілеспрямовано передавати благодійні пожертви школам замість того, щоб отримувати готівку, яку може бути важко розрахувати.

Реформа середньої освіти вийшла на новий етап – з 1 вересня 136 шкіл випробовують нову програму навчання у п'ятому класі. У 2022 році всі українські п'ятикласники навчатимуться за стандартами НУШ. Таким чином, реформи поширилися з початкової школи на основну – 5-9 класи. Новий етап Нової української школи, складніший за попередній, тому що підрозділ починається з початкової школи, і в процесі залучено більше вчителів, ніж початкова школа.

Крім того, реформи передбачають серйозні зміни в методах навчання. Згідно з новими стандартами, предмети, що викладаються в школах, об'єднані в такі галузі освіти, як математика, література та мови або природничі науки. Деякі розробники навчальних програм пропонують об'єднати предмети освітньої сфери в інтегровані курси, викладаючи мову та літературу, алгебру та геометрію одночасно. Також є пропозиції щодо міждисциплінарних курсів, наприклад, поєднання літератури та мистецтва в курсі Драма і театр, щоб учні розуміли зв'язок між дисциплінами.

Один із розробників Нової української школи, Роман Шиян у своєму інтерв'ю заявив: «Якщо учень вміє читати джерела, взаємодіяти з іншими, то у нього є інструменти, щоб отримувати знання. Уявлення, ніби через компетентнісний підхід діти втратять знання, насправді безпідставне» [33].

Ірина Старагіна, розробниця нових стандартів, яка в інтерв'ю сказала: «В основі розвивального підходу лежать ідеї Льва Виготського. Як у НУШ, так і в розвивальному навчанні ми дбаємо про мотивацію дітей до навчання, вплив дорослого на підтримку дитячих зусиль у навчанні, навчальних дискусій між учителем і учнем» [47].

Реформа освітнього процесу у 2022 році, торкнулася і середньої школи, а саме 5-6 класів, по всіх школах України. З початку навчального року здобувачі освіти навчаються за Новою українською школою. Для проведення занять, були розроблені спеціальні модельні програми, тому

замість предмета «Трудове навчання» в закладах загальної середньої освіти проводяться заняття «Технології».

Модельних навчальних програм з предмета технології всього чотири, які запропоновані Міністерством освіти і науки України.

Основними розробниками програм для учнів 5-6-х класів стали сучасні науковці: «Павич Н.М., Приходько Ю.М., Кільдеров Д.Е., Мачача Т.С., Юрженко В.В., Луп'як Д.М., Терещук А.І., Гащак В.М., Абрамова О.В., Туташинський В.І.; Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., та ін.».

«Модельні програми затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 Про надання грифа рекомендовано Міністерством освіти і науки України модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти (Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 898 від 10.08.2021, № 1031 від 29.09.2021)» [26].

«Та наказ МОН України від 12 липня 2021 р. № 795 Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795» [28].

В рамках теми дослідження нами виконано змістовний аналіз модельних програм.

«Перша модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи», для закладів загальної середньої освіти. Автори: Кільдеров Д.Е., Мачача Т.С., Юрженко В.В., Луп'як Д.М., була Рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)» [21].

Програма предмета «Технології» для 5-6 класів, цілісно реалізує всі вимоги технологічної освітньої галузі, а саме адаптаційного циклу Державного стандарту про базову середню освіту [21].

Модельний навчальний план пропонує широкий вибір освітніх модулів, які враховують сучасні потреби в кадрових, матеріально-

технічних ресурсів навчальних закладів, інтереси, можливості та здібності учнів. Маючи великий вибір навчальних модулів учитель має великий потенціал для проведення та організації навчального процесу в умовах: реального життя учнів і адаптації до змішаної форми навчання і дистанційного.

Програма реалізує змінний, блочно-модульній й лінійній концентричний принцип, які будують базовий зміст циклу адаптації для середньої технологічної освіти. Навчальні модулі самостійно обирає навчальний заклад й розробляє тематичний план, який затверджується методичною радою освітнього закладу. Дозволяється обирати два модулі, по одному для кожного блоку програм, на навчальний рік, які за межами даного переліку [21].

Авторами модельної програми запропонована змістова структура курсу (додаток А). У разі обов'язкового дистанційного навчання або інших обставин, і особливих умов, потреб навчальні заклади можуть зменшувати навчальні модулі.

У кожному блоці дозволяється вибрати блок поза вказаним списком, залежно від матеріально-технічного, кадрового забезпечення закладу. Авторами програми було запропоновано перелік додаткових технологій, які вчителі можуть обрати на власний вибір.

Основна частина програми відображається в таблиці, яка складається з трьох колонок. В першій розписуються очікувані результати навчання, які охоплюють орієнтири, ключові компетенції, наскрізні уміння, обов'язкові результати сфери технічної освіти з відповідними контрольними показниками для оцінювання з індексу національних стандартів.

В другому і третьому стовпці програми показують підсумок для кожного модуля навчальної теми, підтеми і відповідні їм логічні модулі комплексного типу навчальної діяльності. Кожен вчитель може творчо організувати навчальний процес для обраного модуля.

За цією програмою легко та зручно складати плани-конспекти за навчальними темами. Також передбачається використання інтерактивних методів та форм навчання.

Програма спрямована на прикладне навчання, де учні виготовляють особистісно і соціальні вироби.

В даній програмі автори розписали всю інформацію, яка може допомогти вчителю при складанні календарно-тематичного планування, плану конспекту. Вони пропонують можливість педагогу самостійно вибирати модулі навчання, технології для виготовлення виробів.

Друга «модельна програма «Технології. 5-6 класи», для закладів загальної середньої освіти. Автори: Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.. Вона була Рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)» [22].

Навчальні модельні програми з предмета «Технології», визначають та сплановують послідовність досягнення учнів 5-6-х класів в вигляді очікуваних результатів навчання з технологічної освітньої галузі [22].

Програма складається із трьох основних частин таких як: вступ в якому вчитель робить пояснювальний запис; основної частини; прикінцевої частини.

В основній частині планування авторами пропонується визначити послідовність очікуваних результатів навчання. Вчитель технологій має бути організатором навчальної діяльності учнів, відкритого спілкування та співпраці, що сприяє формуванню ключових компетентностей, відповідних до Державного стандарту базової середньої освіти й передбачено змістом навчальної програми.

Вчителю пропонується орієнтуватися на зміст навчального предмета в умовах проєктно-технологічної діяльності й враховувати

оцінювати рівень підготовки та індивідуальні здібності учнів в процесі вибору проєктів школярами.

Педагог може самостійно змінювати зміст навчального предмета для досягнення учнів гарних результатів освітньої діяльності. Учнів потрібно залучати до планування й усвідомлення результатів навчання, мотивувати участі до конструювання власної освітньої траєкторії: визначати навчальні завдання, обирати методи та засоби пошуку необхідних інформаційних відомостей, здатності визначати головні критерії з метою досягнення результату проєктно-технологічної діяльності, вміти контролювати та аналізувати власний навчальний прогрес.

В програмі вказується на основні та орієнтовні види навчальної діяльності. До орієнтовних видів можуть належати: проєктна та дослідницька, винахідницька та інноваційна, конструкторська та творча, графічна та художня, практична та інтерактивна. Види орієнтованої навчальної діяльності можуть бути об'єднанні в різних комбінаціях і співвідношеннях, а саме через визначення кількості навчальних годин [22].

Авторами програми було запропоновано три навчальні модулі до якого було надано перелік орієнтованих технологій обробки конструкційних матеріалів.

Вивчення навчальних модулів базується на участі учнів в розробці особистісно орієнтованих проєктів, що дозволе школярам обирати власні теми проєктного дослідження, будувати власну навчальну діяльність, обирати конструкційні матеріали і технології.

«Навчальні модулі: «Основи дизайну і конструювання», «Основи технологій і конструкційних матеріалів», «Мій побут» містять уніфікований зміст технічного навчального матеріалу, а також орієнтовні методики формування ключових компетентностей учнів» [22].

Навчальний модуль «Мій побут» базується на науково-інформаційному проєкті, метою якого є формування навичок самозабезпечення на основі розвитку критичного мислення, вміння збирати і систематизувати інформацію про предмети побуту, харчові продукти, потреби і здатність, задовольняти ці потреби, не завдаючи шкоди собі та іншим [22].

Ця програма ґрунтується на: особистісно-орієнтованому навчанню, продуктивному та діяльнісному, суб'єкт-суб'єктну, взаємодії учнів і вчителя, українознавчого спрямування.

Автори програми продумали всі можливі проблеми, які можуть виникнути в учителя технологій й дають можливість обирати та доповнювати зміст програми таким чином щоб вона підходила задовольняла всі організаційні та методичні потреби освітнього процесу.

Третя «модельна навчальна програма з Технологій. 5-6 класи, для закладів загальної середньої освіти автором якої є Туташинський В.І. рекомендована Міністерством освіти і науки України та наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)» [23].

Відповідно до модульної структури її компонентів базовими об'єктами «Технології» наповнення модельної програми є методологія технічної діяльності проєкту й базові знання з матеріалознавства, техніки і технологій.

Автором програми було запропоновано такі навчальні модулі для учнів 5-6-х класів:

Під час вивчення модуля проєктування і технології в учнів розкривається, реалізується творчий потенціал, саме в процесі створення особистісного та соціально значущого виробу. В учнів 5-6 класів поступово формується досвід в проєктно-технологічній діяльності.

Здобувачі вчаться застосовувати методи фантазування, основи композиції, методи аналогії, використання біоморфних форм. Також розв'язувати проєктні задачі, генерувати ідеї та за результатами

критичних дискусій визначати образ і структуру об'єктів проєктування у поєднанні з технологіями їх виготовлення. У проєктно-технологічній діяльності створюються можливості для розвитку інтересів і здібностей учнів до технічної та художньої творчості, формування ключових компетентностей та їх проєктно-технологічної культури. Для отримання оцінки з цього навчального модуля учням потрібно захистити власний проєкт.

Засвоєння модуля з декоративно-ужиткового мистецтва в проєктній діяльності сприятиме можливості розширити уявлення учнів про традиційні техніки декоративно-ужиткового мистецтва, заохочуючи прояв їхніх здібностей, створюючи можливості для етнічного і культурного самовираження, виховувати естетичний смак учнів та формувати їх проєктну та технічну культуру.

Навчальні модуль «Проєктно-технологічна діяльність у побуті» сприяє формуванню уміння вдосконалювати себе чи спільне житлове приміщення в різних видах домашньої діяльності. Учні вчать розрізняти корисні для здоров'я елементи. Житловий простір і раціональне використання, оцінка споживчої якості, естетичності та корисності продукції, правильне зберігання харчових продуктів, застосування проєктно-технічної діяльності та побутової техніки в побуті, навчання самообслуговування [23].

Розподіл навчального часу за різними модулями, розділами і темами здійснюється викладачем самостійно з урахуванням обраних проєктів, які повинні поступово пропонувати складність з метою розширення досвіду технічної діяльності проєкту, створення нових.

Учні 5-6-х класів не мають достатній досвід у творчій проєктній діяльності тому автори навчальної програми пропонують алгоритм дій початкової проєктно-технологічної діяльності.

У запропонованій програмі зміст навчального матеріалу вчитель може доповнювати обраними учнями об'єктами проєктування.

«Четверта модельна програма Технології. 5-6 класи, для закладів загальної середньої освіти. Автори: Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.. Вона була Рекомендована Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)» [24].

«Розроблений модельний курс складається з чотирьох частин модулів: трансформування ідеї в готові продукти відповідно до проектно-технологічної діяльності; застосування традиційних і сучасних технік декоративно-ужиткового мистецтва; ефективне використання обладнання і матеріалів без заподіяння загрози навколишньому середовищу; бережіть власний побут і задовольняйте потреби свої та інших» [24].

Змістом програми пропонується засвоєння різних технологій через проектно-технологічну діяльність, як основний засіб розвитку та вдосконалення їх знань, що сприятимуть формуванню самостійності учнів до навчання, опанувати сучасні технічні засоби та будувати власні освітні траєкторії, для досягнення конкретних освітніх цілей.

«Навчально-програмні матеріали, призначені для засвоєння учнями, наведено в таблиці:

- 1.Очікуваний результат навчання, складаються з основної діяльності вчителя в основі, якого лежать освітні цілі, які адаптують його до запланованих освітніх результатів і мають бути досягнуті до кінця навчального року.
2. Зміст навчального предмета, перелік необхідних тем для обраного об'єкта, формуючи теоретичну та практичну базу знань і вмінь.
3. Види навчальної діяльності, призначенні для виду робіт, які учні можуть реалізувати під час опанування теми» [24].

Програма спрямована на практичну проектну діяльність учнів. Кожен учитель розробляє тематичний план індивідуально, виходячи з матеріально-технічної бази та рівня підготовки учнів до занять, їхніх

бажань. Якщо у вчителя немає можливості це зробити, відсутня кулінарна лабораторія, доцільно створити такі умови, щоб учні ознайомилися з кулінарними здібностями і по можливості могли це зробити, не порушуючи правил безпечної праці.

«Можливість вибору теми проєктної діяльності, реалізації одного або більше проєктів для кожного модуля з наданого списку, адаптації його до потреб здобувачів освіти. Програма також містить перелік основних технологій, які можуть використовуватися для опанування обраної проєктної діяльності, вона не повинна повторюватися понад двох разів протягом одного навчального року» [24].

Програма є загальною та не має чітко визначеної статі. Спрямованість полягає в тому, що вчителі можуть працювати з класами будь-якої форми - дівчатами, хлопцями, змішаними групами.

24 лютого 2023 року, уряд затвердив План заходів щодо реалізації Нової української національної стратегії розвитку безпечного та здорового освітнього середовища у школі на 2023 рік [1].

Під час бойових дій та довго після них українські навчальні заклади працюватимуть за новими вимогами безпечного освітнього середовища. В умовах воєнного стану створення безпечного освітнього середовища є одним із першочергових завдань, реалізація якого має реалізувати право на безпечні та нешкідливі умови навчання також захистити право дітей на освіту.

План визначає комплекс заходів, які сприятимуть формуванню безпечних, комфортних та здорових умов навчання у закладах загальної середньої освіти, в яких учні набувають компетентностей, необхідних для безпечного та здорового способу життя, та передбачає психологічний супровід педагогів та навчання потенціалу в надзвичайних ситуаціях [1].

Зокрема, План дій до 2023 року спрямований на досягнення таких стратегічних завдань: «забезпечення здоров'язбережувальної складової

освіти; комплексності розвитку фізичної культури та посилення рухової активності; розбудови системи здорового харчування, формування культури харчування та правильних харчових звичок; належного медичного обслуговування учнів і працівників закладів освіти; ефективного психологічного супроводу освітнього процесу; безпечності, доступності та інклюзивності освітнього середовища; міжсекторальної взаємодії та залучення соціальних інституцій» [1].

Отже, кожна модельна програма технологій орієнтована на розвиток у учнів 5-6 класів: творчих проєктно-технологічних здібностей; компетентності у сфері техніки та технологій; візуально-просторового мислення; вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки.

Вчителі технологій мають можливість обирати модульну програму з урахуванням технічного оснащення майстерні, форм навчання, дистанційне та очне, соціального запиту.

Співпраця між усіма задіяними в освітньому процесі — вчителями, учнями, адміністраторами та батьками — є наріжним каменем, який допомагає досягти всіх результатів. Тільки так можна досягти головної мети: змінити освітнє середовище та запровадити навчання впродовж життя.

1.2. Психолого-педагогічні особливості проведення занять технології з учнями 5-их класів

Освітні вимоги до впровадження нових модельних програм з предмету технології з учнями 5-6 их класів в освітніх умовах Нової української школи на нашу думку вимагає від учителя перегляду та врахування психолого-педагогічної характеристики учнів та освітніх питань покращення їх мотивації до навчання та самонавчання.

«Підлітковий вік найважливіший етап в житті кожного з нас, він включає період завершення дитинства, виростання з нього, перехідний від дитинства до дорослості. Зазвичай він співвідноситься з хронологічним віком з 10-11 до 14-15 років. Сформована у навчальній діяльності в середніх класах здатність, до рефлексії направляє школярем на самого себе. Порівняння себе з дорослими, і з більш молодшими дітьми призводить підлітків до висновку, що він вже не дитина, а скоріше дорослий. Підліток починає відчувати себе дорослим і хоче, щоб і навколишні визнавали його самостійність і значимість» [44].

Це вік стрімких фізіологічних, психологічних, соціальних змін, які відбуваються з дитиною, і це саме той період, коли вона потребує як мудрої та виваженої батьківської підтримки, так і свободи у прийнятті рішень та виявленні своїх поглядів та переконань. Підлітковий вік можна умовно розділити на етапи: з 10 до 12 років – молодший підлітковий вік; з 13 до 17 років – середній підлітковий вік; із 17 до 19 – старший підлітковий вік або юність [39].

«Початок підліткового віку можна помітити в активних змінах фізіологічного розвитку, поведінки, смаків, поглядів дитини. Найбільш помітним є нестабільний емоційний фон, який багато в чому пояснюється активним виробленням організмом гормонів. Підліток може болісно сприймати дуже багато життєвих ситуацій та моментів» [41].

Підлітковий вік впливає не лише на фізіологічні зміни, а також на сприйняття світу в цілому.

У сучасному суспільстві підлітковий вік насправді є дуже тривалим перехідним періодом від дитинства до дорослого життя. У результаті підлітки більше не сприймають себе як дітей і не хочуть, щоб до них так ставилися. При цьому вони розуміють, що ще не повноліття. Наука називає цей подвійний, перехідний стан маргінальністю. Для цього стану характерні емоційна нестійкість і чутливість, сором'язливість і

агресивність, а також схильність до категоризації оцінок і суджень. Підлітки вважають себе дорослими і уникають спілкування з молодшими дітьми, але також віддаляються від старших дітей, таке соціальне розшарування, відоме як вікова ізоляція. Виходить, що підлітки формують третій світ, який не належить ні дітям, ні дорослим.

Тривалість перехідного віку багато в чому залежить від середнього рівня розвитку країни, а також умов життя конкретної сім'ї. Загальновідомо, що чим довше діти навчаються і чим пізніше починають працювати самостійно, тим вищий у середньому рівень їх майбутнього життя. Згодом їхні діти закінчили навчання і почали працювати самостійно.

Але коли дозволяють умови і потрібна тривала підготовка дитини до дорослішання, така ситуація не завжди влаштовує самих молодих людей - адже статус учня передбачає залежність від старших, нерівноправне ставлення до них. Пройшли ті часи, коли діти були задоволені залежністю від старших. Це одна з причин, чому підлітки часто конфліктують з батьками та вчителями.

«Якби діти не виходили з періоду дитячого і беззастережного підпорядкування авторитету батьків і дорослих, то вікові особливості підлітків не стали б предметом окремого вивчення та розуміння» [35].

Проте діти висловили свою позицію, бажаючи мати такі ж права, як і дорослі, бажаючи мати особистість дорослих. Особливо гостро ця проблема постає в ситуаціях, коли те, що сім'ї хочуть від своїх дітей, сильно відрізняється від того, чого вони хочуть від своїх батьків. Посилюється почуття несправедливості по відношенню до підлітка, відстоювання своєї позиції.

Старші або повнолітні друзі, як правило, певним чином посилюють відчуття дорослості, і щоб продемонструвати свою зрілість, вам потрібно діяти як усі. Для підлітків покладання на думку значущих груп

може мати негативні наслідки, такі як вживання алкоголю, тютюну чи наркотиків і ранній сексуальний досвід.

Часто підлітки приймають думку групи, навіть якщо у них є власна, щоб не виділятися і не бути відкинутими в ній. У цьому віці може відбутися розширення самосвідомості, формування і розширення бачення власного «Я», формування ідеалів і цінностей, порівняння себе з іншими, визначення свого місця в світі. Бути досить нестійким. Зовнішність людини займає особливе місце, яке може обернутися жахливим переживанням власної ваги, пропорцій і розмірів частин тіла, чистоти шкіри. [41].

Важливою психологічною пухлиною підліткового віку є довільний розвиток усіх психічних процесів, головним чином обумовлений новими, більш високими вимогами, які пред'являє до них навчальна діяльність.

Увага підлітків розвивається і стає частиною їхніх навчальних і трудових здібностей. Розвивається здатність свідомо зосереджувати увагу на певних об'єктах, довго зосереджуватися на них, долати відволікання, переносити і розподіляти увагу на нові завдання, тобто формується вища довільна форма уваги. Ця зміна пов'язана із загальним психологічним розвитком підлітка і з розвитком його психіки зокрема.

Почуття і сприйняття підлітків розвиваються і функціонують в органічних відносинах. Поліпшення чутливості органів чуття, що виражається в повноті і детальності сприйняття. Відчуття стають більш тонкими і диференційованими, а сприйняття більш осмисленими. Усе це призводить до перетворення сенсорних і перцептивних процесів у цілеспрямовані сенсорні та ясновидильні акти.

Зміни мислення в інтелектуальній сфері проявляються головним чином у розвитку здатності до абстрактного мислення, зміні співвідношення конкретно-образного мислення й абстрактного на користь останнього, формуванні понятійного мислення. Це теоретичне,

рефлексивне мислення в першу чергу характерне для молоді, але воно почало розвиватися у молодших підлітків.

«Мовлення психічний розвиток підлітка нерозривно пов'язаний з подальшим розвитком процесу мислення, що відбувається внаслідок оволодіння рідною мовою, її лексичними, граматичними, фонетичними можливостями. Розвивається мовлення і як засіб спілкування з іншими людьми, і як спосіб набування знань, і як інструмент творення та засіб вираження емоційних станів та вольової регуляції поведінки» [35].

«Отже, підлітковий вік є дуже складний етап в житті дитини. Швидкий темп змін, які відбуваються в цей період: у фізичному і психічному стані підлітка. Вони не стали ще дорослими, але вже й не діти. До них треба мати велике терпіння, ставитися з делікатністю, буди розважливим, треба заспокоювати їх не принижувати» [36].

Підлітки не сприймають критику збоку рідний, однолітків, суспільства. Знайомляться з новими людьми які найчастіше не подобаються батькам і через це можуть виникати нерозуміння між ними. Це важкий період для підлітка і батьків, вони повинні зрозуміти, що їх дитини виросла і дати їм можливість самореалізуватися, самостійно відповідати за свої вчинки. А підліток повинен зрозуміти, що він уже не дитина самостійно відповідати і нести відповідальність за свої вчинки і слова.

«Змінюється співвідношення зовнішніх і внутрішніх дій на користь останніх. Відбувається перехід зовнішніх дій у внутрішній, мислений план, формуються розумові дії, виступаючи компонентами вмінь учитись. Якісних змін зазнає і мотивація учіння підлітків» [34].

Учбова діяльність підлітка на заняттях технологій характеризується вибірковою готовністю, підвищеною сприйнятливостю до навчання. Великим досягненням підлітка є його готовність до усіх видів учбової діяльності, які роблять його дорослим у власних очах. Та проблема полягає у тому, що цю свою готовність він ще не вміє

реалізувати, оскільки не оволодів способами виконання нових форм учбової діяльності.

На початку навчання в 5 класі в учнів спостерігається другий спад успішності, пов'язаний з переходом на предметну систему навчання. Підлітку важко адаптуватися до вимог кожного вчителя-предметника.

«А. М. Леонтьєв вказував, що нерідко у підлітків знижується і загальний інтерес до школи, відбувається внутрішній відхід від школи. Основна причина такого відходу полягає у несформованості учбової діяльності, що не дає можливості задовольнити актуальну потребу віку – потребу у самоствердженні» [34].

Ця навчальна діяльність називається формуванням, і учні, спонукувані безпосередньою мотивацією самого навчання, здатні самостійно визначати завдання навчального проекту, обирати обґрунтовані прийоми та способи вирішення проблем, контролювати та оцінювати свою роботу.

Чим багатший і складніший зміст знань з предмета, тим досконаліші методи засвоєння потрібні учням. Якісна зміна відбулася в мотивації навчання підлітків. Структура навчальної мотивації підлітків складна, включає розгалужену соціальну мотивацію, почуття відповідальності, прагнення зберегти гідний статус у сім'ї та класі, усвідомлення ролі знань у підготовці до майбутньої праці, особисту мотивацію до практичного пізнання, бажання пізнати невідоме, уникнути покарання за невиконання домашнього завдання.

«Причини послаблення інтересу до навчання: нестійкість чи недостатність сформованості позитивного ставлення до учбової діяльності; при загалом свідомому і відповідальному ставленні до навчання верх беруть захоплення чимось стороннім, читанням пригодницької літератури, футболом, лижами, ковзанами, комп'ютером, що призводить до нехтування обов'язку щоденно готувати уроки; послаблення інтересу як реакція на невдачі у навчанні. Реально гостро

переживаючи ці невдачі, підліток маскує свої переживання, робить вигляд, ніби оцінки не мають для нього істотного значення; неприученість до трудових зусиль, неготовність і неспроможність без допомоги батьків, як це було раніше у початкових класах, справлятися із навчальними завданнями; несистематичність виконання навчальних завдань, праця ривками, що зумовлює бажання вдаватися до різних легких нечесних способів, шпаргалок, списування у товаришів; вади деяких аналізаторів, слабкість зору, слуху. Учень соромиться признаватися у цьому своїм одноліткам, не переборює труднощів і втрачає інтерес до навчання; негативні оцінні судження учителів, прояви з їх боку нетактовності, несправедливе оцінювання знань учнів, необ'єктивне применшування успіхів чи переоцінювання» [49].

Ставлення підлітків до навчання в основному залежить від особистості вчителя, тому існує відмінність між різними предметами, а учні діляться на цікавих і нецікавих. У вчителів учні цінують ерудицію, справедливість, доброзичливість, кмітливість, уміння організувати роботу учнів. Зміна вчителя в класі може призвести до зміни ставлення учнів до предмету.

Навчання підлітка набуває особистісного змісту і стає самоосвітою. Це виражається в тому, що:

1. Розширення змісту навчання за межі шкільної програми, ініційованої молоддю. У класі є відмінники, які не займаються на уроках, а цікавляться позакласними матеріалами предмету, які опановують самостійно. З'явилися захоплення, які вимагали самостійного навчання: електроніка, радіо, шахи, фотографія.

2. Виникнення мотивації професійної підготовки, незадоволеності власними знаннями, мотивації обов'язку, відповідальності, престижу, не пов'язані з пізнавальними мотиваціями, не забезпечують високу успішність у навчанні.

3. Оволодіти базовими знаннями з природничих наук, математики, фізики та хімії, що вимагає достатнього інтелектуального розвитку та самостійної навчальної роботи. [34].

Формування мотивації навчання пов'язане з основними потребами віку, включаючи пряме співвідношення когнітивних потреб. Що стосується задоволення, підліток створив стабільний когнітивний інтерес під час засвоєння технічної теми, що визначає його позитивне ставлення до міжпредметних зав'язків.

«У підлітковому віці розширюється зміст поняття учіння, що зумовлено самостійним набуттям додаткових знань, які виходять за межі навчальної програми предмету технології. Учіння набуває особистісного смислу і перетворюється у самоосвіту» [49].

Отже, особливість діяльності молодіжної освіти можна зробити висновок, що зміст курсу набагато складніший, що вимагає: «від учнів досконаліших способів здобуття знань; відбувається перехід зовнішніх дій у внутрішній, мислений план; спостерігається зниження успішності, інтересу до учіння; учіння для підлітка набуває особистісного змісту, перетворюється на самоосвіту» [34].

РОЗДІЛ 2

РОЗРОБКА МЕТОДІВ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ ЗА МОДУЛЬНОЮ НАВЧАЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ «ТЕХНОЛОГІЇ» НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (5-6-ИХ КЛАСАХ)

2.1. Розробка календарно-тематичного планування для учнів 5-х класів за новою модельною програмою

«Календарно-тематичне планування, це розподіл у часі окремих уроків із врахуванням кількості годин, що визначаються програмою на кожен тему, кількості тижневих годин, визначених навчальним планом, та розкладу занять [8].»

Розробляючи календарно-тематичне планування, вчителі враховують такі стандарти: Державний стандарт загальної середньої освіти; навчальні програми з курсу; модельні навчальні програми; освітні програми закладу освіти.

Педагог сам визначає кількість часу, який необхідний для вивчення теми, та може змінювати порядок їх вивчення, також визначає обов'язковий вид роботи. Перш за все, план повинен бути зручним для користування вчителем, форма ведення довільна.

Як вище було зазначено основним дидактичним принципом для засвоєння учнями 5-6 класів нових предметів у тому числі й технологій є мотивація, що враховано нами в процесі розробки календарно-тематичного плану згідно змісту модельної програми.

Для роботи в школі, вчителі використовують сучасні методи для навчання. Тому, використовують додаткову літературу та різні сучасні інформаційні джерела під час підготовки до уроку.

Сучасні уроки технологій мають певні вимоги, які допомагають вчителям спрямувати учнів на вироблення позитивної мотивації, та підвищити рівень освітньої проєктно-технологічної діяльності.

Науковці Терещук А.І., Абрамова О.В., Павич Н.М., в свої роботах вказують на те що сучасний урок технологій має чотири групи вимог:

1. «Вимоги до структури уроку: чітко визначені цілі та завдання уроку; визначення типу уроку, організаційний зв'язок всіх частин уроку; зв'язок уроку з попереднім уроком і закладення перспективи на наступний урок; оптимальність домашнього завдання, форма, обсяг, запис у щоденнику; вибір оптимальних, виходячи з цілей і завдань уроку, методів вивчення; закріплення нового матеріалу» [50,43].

2.Вимоги до підготовки та організації уроку: «підготовка та використання демонстраційного і роздавального матеріалу; можливість для учнів одержувати частину знань самостійно під керівництвом педагога; використовувати контроль і самоконтроль учнів у процесі виконання навчальних завдань; перевірку і самоперевірку після виконання ними завдання; при підготовці виділити складні моменти нової теми, продумати методику їхнього пояснення» [50].

3. Вимоги до змісту уроку та процесу навчання: «урок повинен сприяти розвитку пізнавальних процесів в учнів: сприйняттю, пам'яті, уваги, мислення, мовлення; формувати якості особистості учня: дисциплінованість, акуратність, ініціативність; урок повинен сприяти мотиву позитивного відношення учнів до навчання» [50].

4. «Вимоги до техніки проведення уроку: певний ритм і темп уроку оптимальний для учнів класу; сприятливий психологічний клімат на уроці, взаємна доброзичливість, готовність учителя прийти на допомогу учневі; взаємне співробітництво вчителя й учнів, педагогічний такт; використання різних видів діяльності для підтримки інтересу учнів до уроку» [50,43].

Учень на уроці повинен бути настроєний на ефективний процес пізнання, та мати особисту зацікавленість і розуміти, що він виконуватиме. Без мотивації навчальної діяльності та пізнання не може буди позитивний результат в навчанні.

З метою досягнення очікуваних результатів в процесі проведення занять технологій з учнями 5-их класів нами запропоновано використовувати різноманітні педагогічні методи розвитку пізнавальної мотивації.

1. «Мотивація навчальної діяльності шляхом бесіди. У вступному слові викладач окреслює коло питань, що розглядатимуться на уроці. При цьому залучаються знання і суб'єктивний досвід учнів, наводяться цікаві приклади й парадоксальні ситуації, демонструється зв'язок матеріалу, що вивчається, з раніше вивченим. Викладач указує на практичне значення теми, яке розглядається» [45].

2. «Мотивація навчальної діяльності шляхом створення проблемної ситуації. Постановка питання, демонстрація експерименту або надання до уваги учнів логічної суперечності, для розв'язання та пояснення яких у дітей не вистачає знань. Способи створення проблемних ситуацій: зіткнення учнів із суперечностями між новими фактами та явищами й наявними знаннями за необхідності теоретичного пояснення і пошуку шляхів їх застосування. Спонування учнів до виявлення внутрішніх і між-предметних зав'язків і зав'язків між явищами» [43].

3. «Мотивація навчальної діяльності шляхом використання технології «Мозкова атака». Цей метод полягає у колективній творчій роботі з розв'язання певної складної проблеми. Всіх учнів об'єднує спільна робота над пошуком істини. Розмірковуючи над певною проблемою, доповнюючи один одного, підхоплюють і розвивають одні ідеї, відкидаючи інші» [42].

4. «Мотивація навчальної діяльності шляхом опрацювання тексту періодичних видань. Для активізації роботи й зацікавленості учнів на

початку уроку викладач пропонує перегляд дидактичного матеріалу, де розміщено інформацію, що стосується теми уроку. Учитель технологій пропонує учням звернути увагу на конкретну інформацію, наголошуючи на її важливості для кожного учня та можливості її повсякденного використання» [42,25].

5. «Мотивація навчальної діяльності за технологією «Незакінчене речення». Учням роздають сторінки учнівської роботи «Мої думки» та пояснюють, що кожен має самостійно закінчити запропоновані речення, Запропоновані речення стосуються теми уроку, і учні мають достатньо знань та особистого досвіду для висловлення власних думок. Після завершення роботи висловлювання зачитуються і деяким учням пропонується прочитати свої відповіді. В будь-який момент уроку учні повинні були готові обговорити відповідь товариша або попросити його аргументувати свій варіант закінчення речення» [25].

6. «Мотивація навчальної діяльності шляхом виготовлення саморобних наочних посібників із застосуванням методу проєктів. На початку вивчення теми одержують перелік наочних посібників, які вони можуть виготовити. Використання саморобних наочних посібників на уроках технологій сприяє підвищенню інтересу до власної проєктно-технологічної діяльності, наповнює урок елементами зацікавленості, викликає в учнів відчуття причетності до подій на уроці. Крім того, учнів можна залучати до виготовлення таблиць і схем, що пояснюють матеріал теми. Ця форма роботи дозволяє не лише наповнити клас роздатковим матеріалом, але й формує в учнів виокремлювати головне, вславлювати причинно-наслідкові зв'язки та, що особливо важливо, сприяє активізації розумової діяльності» [50].

7. Мотивація навчальної діяльності шляхом використання творчих проєктних завдань. «Складання кросвордів, сканвордів, загадок. Можливі варіанти роботи з кросвордом: розгадати кросворд, заповнивши порожні клітинки; сформулювати запитання до слів, що

даються учням у заповненому кросворді; заповнити кросворд, у якому виділено певні квадратики. З літер, що потрапили в них, скласти ключове слово та пояснити його зміст; скласти кросворд, використавши поняття з теми, яку запропонував викладач» [50].

8. «Мотивація навчальної діяльності шляхом створення ситуації успіху. Дуже складно працювати з невстигаючими учнями, тому що останні не можуть засвоїти нового матеріалу. Пропонується такий прийом, як дозування викладу навчального матеріалу, тобто подання його окремими невеликими смисловими дозами з обов'язковим закріпленням. На початку вивчення теми використовуються репродуктивні методи навчання. Враховуючи те, що для деяких учнів таке навчання було максимально можливим, досягнення навчальної діяльності слід оцінювати не лише середнім, але іноді й вищим балом. Слід чітко визначити мінімум наукових термінів, які повинен опанувати учень; доцільно показати, там, де це можливо, відмінність їх від повсякденних понять, навести аналогічні терміни, пояснити їх походження; ці терміни необхідно використовувати багаторазово для їх ґрунтовного закріплення в пам'яті. Якщо матеріал конкретизується рисунками, словесними прикладами, близькими до особистого досвіду учнів, то він стає доступним для розуміння і викликає інтерес до предмета» [9,50].

9. «Мотивація навчальної діяльності на основі діяльнісного підходу до навчання. Навчальна проєктна діяльність під керівництвом учителя технологій. Самостійна навчальна діяльність - здійснюється в тому випадку, коли окремі етапи роботи або робота загалом виконується учнем без допомоги вчителя. Можливе використання алгоритму дій на уроці або переважної частини уроків з певної теми. Викладач виступає в ролі консультанта. Прийоми самостійної роботи учня: прийоми фокусування уваги, що базується на використанні різноманітних видів контролю, поетапної перевірки своєї роботи тощо; загальні прийоми

пошуку додаткової інформації; прийоми підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання; прийоми раціонального використання часу» [42].

10. «Мотивація навчальної діяльності з допомогою екстраполяції. Прийоми екстраполяції базуються на функції мозку прогнозувати. Вміння переносити наявні знання, вміння, способи діяльності в іншу ситуацію – яскрава ознака творчого мислення» [25].

11. «Мотивація навчальної діяльності в процесі пізнавальних ігор та ігрових ситуацій. До основних понять, що характеризують дидактичні ігри, належать: об'єкт, який моделюється; модельований процес; сценарій, у якому описуються правила гри, об'єкти та предмети; способи гри; регламент; учасники ігрового процесу» [50].

Також в процесі розробки календарного плану нами враховано нові освітні підходи до планування та оцінювання очікуваних результатів освітньої діяльності здобувачів освіти.

«За новим наказом Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 року № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти» [27]. Змінено систему оцінювання для учнів 5-6-их класів.

Оцінювання може проводитися за системою, встановленою законодавством, або за власною шкалою, за рішенням навчальної ради закладу освіти. В останньому випадку для оформлення свідоцтва, навчальний заклад має визначити правила переведення загального оцінювання семестрових результатів навчання та річного оцінювання на встановлену законодавством систему (12-бальна шкала).

«Оцінювання має бути зосереджено на групах очікуваних результатів навчання для учнів у сфері освіти, що відповідають Постанові Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898

«Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» [40].

Критерії оцінювання мають відповідати навчальному плану окремої дисципліни чи програми та бути чітко визначені в освітній програмі навчального закладу.

Наразі система оцінювання школи відходить від моніторингу кінцевих результатів, академічних знань, функцію, яку взяли на себе ЗНО, до мотивації дітей вдосконалювати свої знання та вміння.

Зараз існує три вектори спрямованості шкільного оцінювання – оцінка якості освіти, індивідуальної успішності дитини та самооцінка, діти навчаються навичкам оцінювати власну успішність і успішність своїх однолітків [37].

Основні складові оцінювання навчальних досягнень учнів у 5-6-х класах є:

«Формувальне оцінювання (поточне формування)». Цей вид оцінювання, крім рівневого чи бального оцінювання, може здійснюватися також у формі самооцінки, взаємооцінки учнів, індивідуального інструментарію таких, як: картки; шкали; щоденники спостережень учителів; портфоліо успішності учнів.

«Поточне оцінювання». Метою цього контролю є встановлення рівня засвоєння навчального матеріалу та коригування застосованих прийомів навчання. «Оцінювання має бути спрямоване на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, проводиться у формі індивідуальної та фронтальної роботи класу й мати мотиваційно-стимулюючий характер» [38].

«Підсумкове оцінювання». Складається з: тематичного оцінювання, семестрової оцінки, річного оцінювання. Підсумкова оцінка успішності заноситься до класного щоденника графою, без дати. Якщо неможливо визначити рівень успішності учня, у класному журналі та свідоцтві зробіть запис «Не атестовано (н/д)».

Отже, на початку навчального року заклади освіти на педагогічних рад, визначають період адаптаційного періоду за який не будуть виставлятися оцінки учням. Також, вирішують за якою системою оцінювання, бальною чи першою літерою назви рівня досягнень, буде здійснюватися оцінювання здобувачів та виставлятися у Свідоцтвах.

Спираючись на вище розглянуті методичні вимоги нами розроблено тематичний план для учнів 5-их класів для проведення занять технологій. За основу було обрано приклад календарно-тематичного планування «за модельною навчальною програмою «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А.І., Абрамова О.В., Павич Н.М.» [17]) і за підручником О. Біленко, М. Пелагейченко «Технології» 5 клас (Тернопіль, ТЗОВ «Видавництво Астон», 2023) [48].

Автори програм пропонують їх реалізацію на заняттях технологій через вибір двох навчальних модулів на рік, які відповідають принципам зміни, блочно-модульному та лінійно-концентричному.

В таблиці 2.1. розкрито зміст календарно- тематичного планування проведення занять технологій для учнів 5-их класів, який відповідає 70 навчальним годинам, що складає 2 годинам на тиждень.

Таблиця 2.1

Календарно-тематичний план проведення занять технологій для учнів 5-их класів (70 годин, 2 година на тиждень)

№ з/п	Дата	Тема уроку	Рекомендовані практичні та лабораторні-практичні роботи	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Домашнє завдання

Модуль 3. Мій побут

Проект «Гарячі напої»

Продукт проектно-технологічної діяльності: гарячі напої
 Основна технологія виготовлення виробу: технологія приготування їжі. Додаткова технологія: технологія сервірування столу.

1	<p>Культура харчування. Основи раціонального харчування. Основні продукти харчування. Тарілка здорового харчування. Моє харчування.</p>	<p>Проведення досліджень із визначення харчових звичок власних / в родині та самоаналіз організації харчування відповідно до здорового харчування. Складання своєї тарілки здорового харчування</p>	<p>Визнає власні /чужі потреби в організації побуту. Розрізняє корисні для здоров'я елементи, обґрунтовує раціональність їх використання.</p>	<p>Перейти за QR-кодом та пройти вікторину [3].</p>
2	<p>Види гарячих напоїв. Значення гарячих напоїв для харчування людини. Чай, його види. Технології приготування чаю. Посуд для приготування гарячих напоїв. Подавання гарячих напоїв до столу. Прийоми</p>	<p>Вибір та обґрунтування об'єкту проектування та його практичного використання та виготовлення. Планування роботи з виконання проекту. Ознайомлення з значенням гарячих напоїв</p>	<p>Планує трудові дії для виконання побутових завдань самостійно або у співпраці з іншими особами. Розрізняє види чаю, прийоми його заварювання. Застосовує цифрові пристрої та інформаційне</p>	<p>Перейти за QR-кодом та пройти вікторину-головоломку, та дізнатися інгредієнти для приготування чаю [4].</p>

	<p>роботи з гарячими рідинами та нагрівальними приладами. Правила безпечної роботи та санітарно-гігієнічні вимоги під час виконання технологічних операцій.</p>	<p>для харчування; властивостями і якостями чаю, з різними видами чаю та способами його упакування. Вивчення прийомів заварювання чаю та посуду для приготування гарячих напоїв. Формування пропозицій щодо створення власного рецепту приготування чаю.</p>	<p>середовище для пошуку інформації про історію та види чаю.</p>	
3	<p>Технологія приготування чаю. Подавання гарячих напоїв. Контроль якості напоїв. Аналіз смакових якостей напоїв. Умови зберігання і терміни реалізації напоїв, естетичні вимоги до їх оформлення</p>	<p>Приготування чаю. Сервірування столу для чаювання. Контроль якості напоїв. Презентація проєктів. Дотримання правил безпечної праці під час виконання визначених видів робіт.</p>	<p>Використовує посуд для приготування гарячих напоїв, заварює чай. та сервірує стіл для чаювання. Дотримується правил безпечної праці та санітарних норм. Презентує приготовлений чай за власним рецептом. Виявляє недоліки</p>	<p>Перейти за QR-кодом та пройти вікторину та дізнатися особливості приготування чаю [5].</p>

				і виправляє допущені помилки, аналізує їх та робить висновки.	
4	<p>Кава, какао, їх харчова цінність.</p> <p>Технологія приготування кави, какао.</p> <p>Вимоги до якості приготовлених напоїв. Умови зберігання і терміни реалізації напоїв, естетичні вимоги до їх оформлення.</p> <p>Використання побутової техніки для приготування гарячих напоїв.</p>	<p>Ознайомлення з технологією приготування кави та какао.</p> <p>Приготування напоїв.</p> <p>Сервірування столу і подача гарячих напоїв.</p> <p>Економне використання продуктів харчування під час виготовлення напоїв.</p> <p>Презентація проєктів.</p>	<p>Використовує посуд для приготування гарячих напоїв, готує та подає каву і какао, сервірує стіл.</p> <p>Дотримується правил безпечної праці та санітарних норм.</p> <p>Презентує приготовлені гарячі напої.</p> <p>Аналізує власний досвід і можливості в побутовій діяльності.</p>	<p>Перейти за QR-кодом та пройти вікторину [2].</p> 	

«Модельний навчальний план пропонує широкий вибір освітніх модулів, які враховують сучасні потреби в кадрових, матеріально-технічних ресурсів навчальних закладів, інтереси, можливості та здібності учнів. Маючи великий вибір навчальних модулів маємо великий потенціал для проведення навчального процесу в умовах: реального життя учнів і адаптації до змішаної форми навчання і дистанційного».

Завдяки різноманітному вибору технологій спрямованих на проєктно-технологічну діяльність, вчитель має можливість скласти власний календарно-тематичний план, обрати додаткові технології та об'єкти проєктної діяльності спланувати види навчальної діяльності та визначити очікувані результати здобувачів освіти.

2.2. Розробка методики проведення занять технологій з учнями 5-их класів за модельною навчальною програмою

З метою удосконалення освітнього процесу та методики проведення занять технологій з учнями 5-их класів відповідно розробленого календарно-тематичного плану нами обрано сучасні педагогічні технології, а саме метод проєктів, ігрові технології, інформаційно-комунікаційні технології. Особливості проведення уроків технологій в дистанційному форматі.

Метод проєктів, це метод, який ґрунтується на розвитку в учнів пізнавальних і творчих навичок, самостійного конструювання знань, навігації в інформаційному просторі та навичок критичного мислення.

«Проєкт, це творча діяльність, спрямована на розв'язування будь-якої проблеми» [48].

Метою використання методики є формування навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій під час навчання учнів різного віку за допомогою інноваційних методик навчання, забезпечення самостійної науково-пошукової діяльності учнів [18].

Ігровий метод до навчання передбачає визначення цілей, спрямованих на засвоєння змісту освіти, вибір видів навчально-пізнавальної діяльності, форм взаємодії вчителя та учнів.

Метод є ефективним, характеризується наявністю ігрових моделей предметів, процесів чи діяльності; активізацією мислення та поведінки учня; високою активністю у навчальному процесі; обов'язковою взаємодією учня та вчителя; емоційно-творчою активністю; самостійністю всередині; прагнути набути навичок і вмінь за відносно короткий проміжок часу [11].

Реформу освітнього процесу було розпочато ще у 2018 році, це довготривале в освітніх закладах. В цій програмі більше розраховано на сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

ІКТ - це сучасний метод проведення занять, який допомагає вчителям якісно організувати навчальний процес.

Ведення інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях технологій дозволить покращити навчальний процес і суттєво розширити можливості вчителя і учнів [32].

За модельною навчальною програмою учні 5- класів, нами розроблено комікс з розділу «Кулінарія» [12], на тему «Гарячі напої» за допомогою платформи Genially [52].

Комікс складається з чотирьох основних розділів таких, як: «Світ кулінарії», «Гарячі напої», «Приготування чаю», «Світ кави та какао». До кожної частини було розроблено вікторину, для перевірки вивченого матеріалу.

Нами враховано методичні рекомендації до розробки вікторини, а саме у вигляді опису до конкурсів гри-вікторини з додатковим матеріалом та коментарями до них [20].

Метою вікторини, виховання пізнавального інтересу учнів, підвищення рівня їх інтелектуального розвитку, формування активності та самостійності наукового пізнання [19].

Завдання коміксу: допомогти учням краще засвоїти навчальний матеріал; зацікавити здобувачів до вивчення предмета «Технології».

Його можна використовувати для проведення уроків, як в дистанційному форматі та, і в очній формі навчання.

В коміксі є три головні персонажів (рис. 2.1), які допомагають учням засвоїти навчальний матеріал, який потрібний для проходження вікторин.

Рис. 2.1 Головні персонажі коміксу

Джерело: складено автором на основі [52; 12].

В кожній частині коміксу є по дві додаткові секції на, які учні можуть натиснути та прочитати інформацію, яка знаходиться на ній (рис. 2.2).

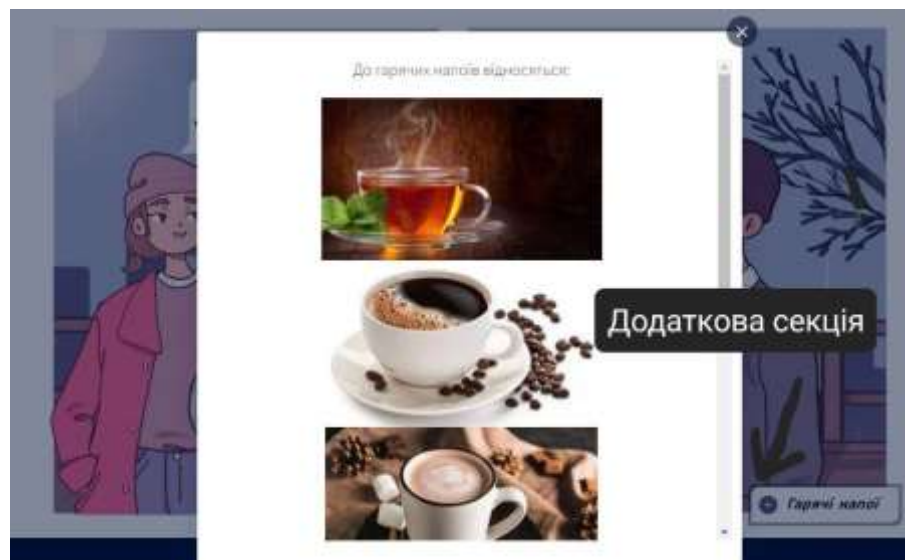

Рис. 2.2 Додаткова секція

Джерело: складено автором на основі [52;12].

Є один основний комікс, який містить у собі всі частини коміксу та QR-коди, для проходження вікторин (рис. 2.3).

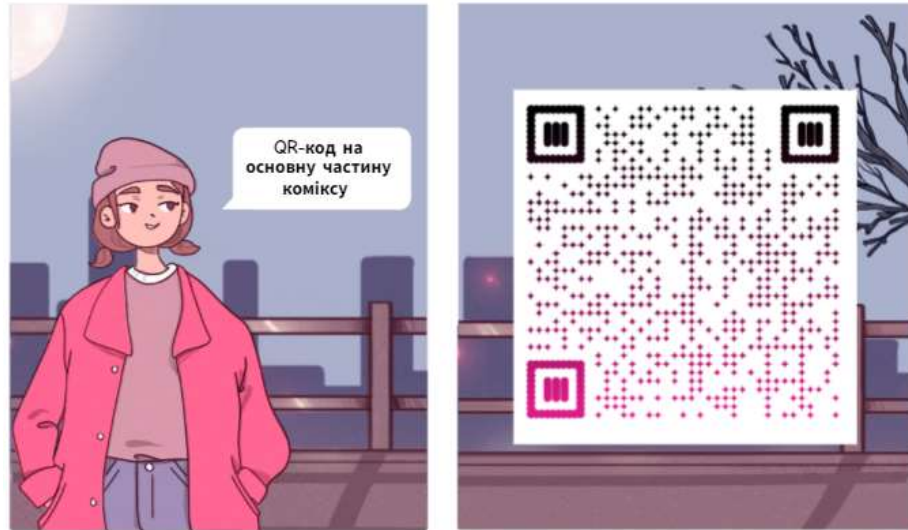

Рис. 2.3 Частина коміксу з QR-кодом

Джерело: складено автором на основі [52; 12].

Також, комікс був поділений на чотири частини, для кращої організації навчального процесу та можливості працювати окремо з кожною частиною.

Перша частина «Світ кулінарії» [15] (рис. 2.4). Тут розповідається: Що таке кулінарі? Хто такі кухарі? Що таке сервірування? Що таке рецепт?

Ця частина складається з чотирьох сторінок в яких, розповідається навчальний матеріал, який потрібен для проходження вікторини та 13 сторінок самої вікторини.

В цьому розділі цікава вікторина, коли учні відповідають правильно їм відкривається частина QR-коду. Коли, відповідь правильна, відкривається наступне запитання, якщо не правильна вас повертають на те питання на якому закінчили.

Складається з 10 запитань про кулінарію, всі відповіді можна знайти прочитавши уважно вікторину. Коли, учні відповіли на всі запитання правильно на них чекає QR-код, це їхнє домашнє завдання, переглянути мультфільм «Рататуй».

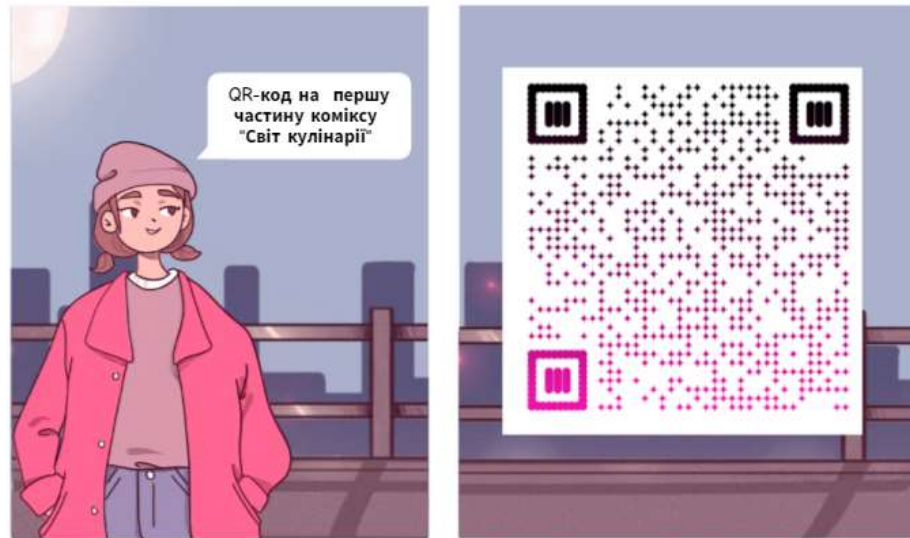

Рис. 2.4 QR-код на першу частину коміксу «Світ кулінарії»

Джерело: складено автором на основі [52; 15].

Друга частина коміксу про «Гарячі напої» [14] (рис. 2.5). Головними персонами розповідається про: Що таке чай? Звідки він посидить? Правильність його зберігання ...

Ця частина складається, з чотирьох сторінок в якому розписаний навчальний матеріал та 14 сторінок вікторини.

Це вікторина «пазл», якщо учні відповідають правильно тоді частина пазла відкривається, під яким сховано інгредієнти для приготування чаю.

Коли здобувач відповідає не вірно, його повертають на те саме запитання на якому він зупинився, щоб він пройшов знову.

У самій вікторині усього 11 запитань, всі відповіді можна знайти прочитавши комікс.

Рис. 2.5 QR-код на другу частину коміксу «Гарячі напої»

Джерело: складено автором на основі [52; 13].

Третя частина коміксу про "Приготування чаю" [16] (рис. 2.7). Головні персонажі розповідають про: правила приготування гарячого напою? Як потрібно правильно заварювати чай?...

Головна фішка цієї частини це вікторина, за кожну правильну відповідь з'являється коротке відео. Запитань усього п'ять та п'ять коротких відео (рис. 2.6)

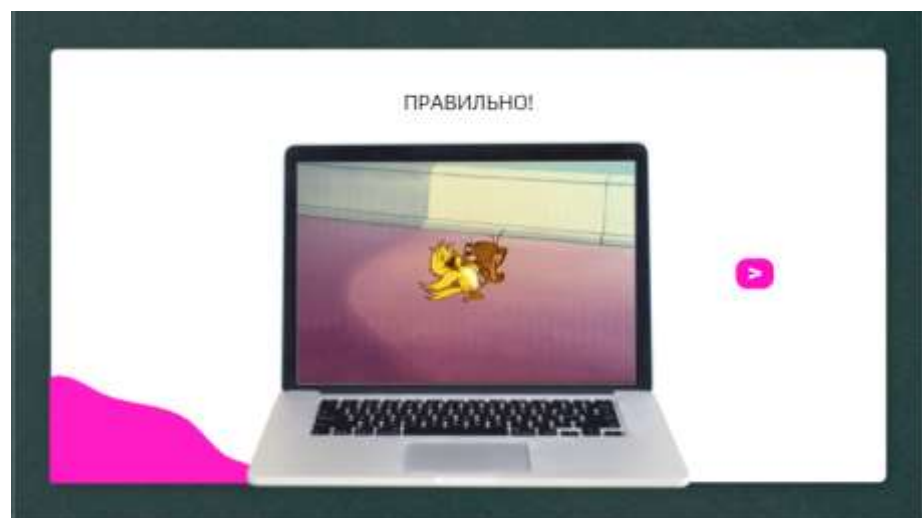

Рис. 2.6 Частина з коміксу

Джерело: складено автором на основі [52; 16].

Комікс складається із 17 сторінок, з них 13, це вікторина та 4 чотири сторінки викладу матеріалу.

Читаючи цю частину коміксу учні, зможуть засвоїти навички приготування чаю, правильної подачі напою та цікаво провести час за читанням.

Рис. 2.7 QR-код на другу частину коміксу «Приготування напоїв»

Джерело: складено автором на основі [52; 16].

В четвертій частині коміксу «Світ кави та какао» [14] (рис. 2.8). Піднімаються наступні запитання: які продукти потрібні для приготування какао? Як правильно варити какао?...

Ця частина не має особливих фішок, як і попередні частини має: чотири сторінки викладу навчального матеріалу та 8 сторінок вікторини, яка складається з п'яти запитань.

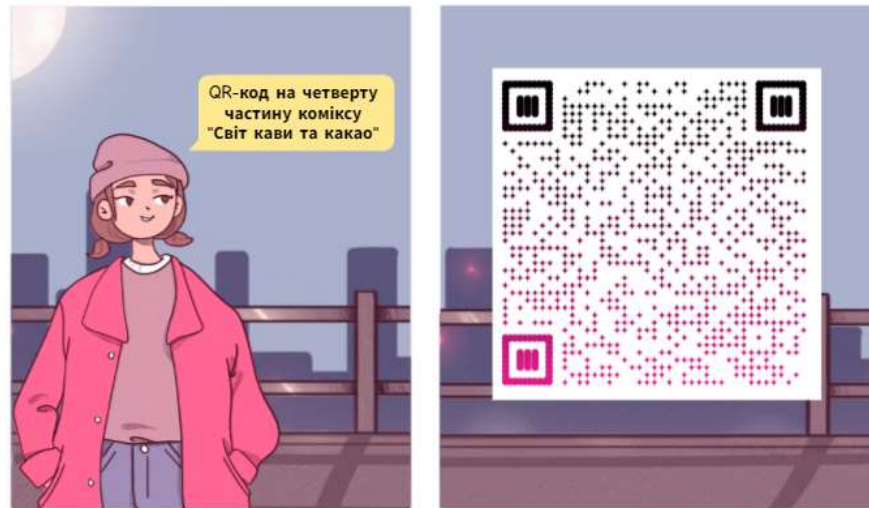

Рис. 2.7 QR-код на другу частину коміксу «Світ кави та какао»

Джерело: складено автором на основі [52; 14].

Всі частини коміксу відрізняються своїм наповненням, змістом та унікальністю. Їх об'єднують головні герої, які з'являються у всіх частинах, та допомагають краще засвоїти навчальний матеріал і пройти вікторину.

Отже, комікс надає змогу засвоїти навчальний матеріал через перегляд його візуально та прочитавши. Комікси зараз стали дуже популярними серед молоді, тому такий варіант стане корисним у викладанні та допоможе зацікавити учнів до предмета «Технології».

ВИСНОВКИ

З'ясовано, що Нова українська школа вже почалася водитися в середню школу, а саме з 2022 року учні 5-6-х класах вже навчаються за модельними програмами. Що дає змогу краще організувати навчальний процес не дивлячись на те, що деякі школи навчаються в дистанційному режимі, а одні в очній формі. Тому, це не стало на заваді реформі МОН України, яка розрахована на період 2015 - 2025 років.

НУШ, розрахована на розвиток у здобувачів — особистості, яка може не соромитися висловлювати власну думку та знаходитися у соціумі.

Проаналізовано, що реформа Міністерства освіти і науки, розрахована на розвиток в дітей, самостійності та виховати в них особистість, яка може висловлювати власну думку, працювати в колективі. З веденням НУШ у 5-6-х класах, МОН було рекомендовано 4 модельні програми для предмета "Технології". В кожній автори запропонували, навчальні модулі, проєкти для виготовлення з учнями та технології для них, опис кожного навчального модуля .

Автори модельних програм спираються на особистісно орієнтований, проєктний підходи. Зміст програм спрямовано на засвоєння учнями проєктної діяльності та вивчення різних технологій як основи для формування ключових та предметних компетентностей, здібностей проводити самостійне дослідження, організовувати конструкторсько-технологічну діяльність та усвідомлювати доцільність та користь від розробленого об'єкту проєктування.

Зміст програми складається із навчальних модулів та переліку технологій обробки конструкційних матеріалів. Шляхи реалізації програми здійснюються через визначення вчителем послідовності

вивчення обраних модулів, навчальних годин, очікуваних результатів та види проєктно-технологічної діяльності.

Отже, оновлений зміст навчальних програм з технологій для учнів 5-6 класів дозволяє вчителю самостійно обирати та удосконалювати освітні підходи з метою формування ключових та предметних компетентностей учнів, мотивувати їх до цікавої усвідомленої проєктної діяльності та отриманих результатів.

Підліткові доступні самостійна постановка не тільки однієї мети, а й послідовності кількох цілей, причому не тільки у навчальній роботі, але у позакласних видах діяльності. Підліток опановує вміння ставити мету до навчання, та перспективні цілі.

У підлітка виникає потреба і можливість вдосконалення своєї навчальної діяльності, що проявляється у прагненні до самоосвіти, виходу за межі шкільної програми. Особливу роль набуває важливість оцінювання учня під час навчання. Використання контрольного-оцінювання, дає можливість контролювати знання отримані на уроці. Це, допомагає до початку вивчення нової теми зробити висновки, де підліток намагається спрогнозувати свої оцінки. Підлітки здатні до самооцінки, вміють робити самоконтроль своєї навчальної роботи, і на цій основі робити висновки щодо свого навчання.

Для вчителя в освітніх умовах Нової української школи, з'являється більше дидактичних можливостей для організації навчального процесу та застосування сучасних педагогічних технологій, що впливатиме на очікувані результати навчання та формування ключових та предметних компетентностей.

В результаті вище зазначеного нами розроблено календарно-тематичний план та методика проведення занять із застосуванням сучасних педагогічних технологій, таких як: метод проєктів, інформаційно-комунікативних технологій, особистісно-орієнтованих та ігрових технологій. Це допоможе вчителю якісно організувати освітній

процес проведення занять технологій з учнями 5-их класів, не зважаючи на воєнний стан в країні та дистанційного навчання.

Розроблений авторський комікс та вікторини, які допоможуть учням візуально та прочитавши його, вивчити навчальний матеріал без зайвих пояснень вчителя.

Розроблений нами комікс, допоможе в проведенні технології та трудового навчання, як в дистанцій формі навчання, так і в очній. Комікс зручно використовувати, як один великий комікс, який містить у собі всі розроблені нами вікторинами, так і окрему кожному частину коміксу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпечне і здорове освітнє середовище в НУШ: схвалено план заходів на 2023 рік. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/bezpechne-i-zdorove-osvitnie-seredovyshche-v-nush-skhvaleno-plan-zakhodiv-na-2023-rik>
2. Вікторина «Кава, какао». URL: <https://view.genial.ly/642f248ebc50bf00189f49fc/interactive-content-kava-kakao>
3. Вікторина з QR-кодом «Кулінарія». URL: <https://view.genial.ly/6403a46dc487220018d09839/interactive-content-kulinariya>
4. Вікторина-головоломка «Знайдемо інгредієнти». URL: <https://view.genial.ly/641cb71dea35300011c3d006/interactive-content-znajdemo-ingrediyenti>
5. Вікторина «Приготування гарячих напоїв». URL: <https://view.genial.ly/642bef0a8a94c60018bcc7ca/interactive-content-code-quiz>
6. Державний стандарт базової середньої освіти 5-9 класи Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/10/13/logomonderzhstandart.pdf>
7. До чого веде формула НУШ. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/1296-qqq-17-m5-16-05-2017-do-chogo-vede-formula-novo-ukransko-shkoli>
8. ДСЯО: Про календарно-тематичне планування. URL: <https://history-teacher.com/news/359-pro-kalendarno-tematichne-planuvannja.html>
9. Експериментальне дослідження особливостей навчальної мотивації у хлопчиків і дівчаток в підлітковому віці. URL:

<https://www.stud24.ru/psychology/eksperimentalne-dosldzhennya-osoblivostej-navchalno-motivac/87178-266939-page4.html>

10. Закон “Про освіту” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

11. Ігрові технології навчання. URL: https://pidru4niki.com/70163/pedagogika/igrovi_tehnologiyi_navchannya

12. Комікс. URL: <https://view.genial.ly/642deafc50bf00189d959d/interactive-content-komiksi>

13. Комікс «Гарячі напої». URL: <https://view.genial.ly/6401d8f590c9630011326357/interactive-content-garyachi-napoyi>

14. Комікс «Світ кави та какао». URL: <https://view.genial.ly/6401d29cd2690d0018ca097a/interactive-content-svit-kavi-ta-kakao>

15. Комікс «Світ кулінарії». URL: <https://view.genial.ly/6401d7fcfb5d9e0018ae6761/interactive-content-svit-kulinariyi>

16. Комікс «Приготування чаю». URL: <https://view.genial.ly/6401d314a4cad3001112ceac/interactive-content-prigotuvannya-chayu>

17. Концепція Нової української школи документ пройшов громадські обговорення і ухвалений рішенням колегії МОН 27/10/2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

18. Метод проєктів як технологія навчання. URL: https://pidru4niki.com/11570718/informatika/metod_proektiv_tehnologiya_navchannya

19. Методика проведення вікторини. URL: <https://studfile.net/preview/5511820/>

20. Методичні рекомендації щодо проведення інтелектуальної гри-вікторини «Інформатика навколо нас» (для студентів спеціальності «Прикладна математика»). URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicni-rekomendacii-sodo-provedenna-intelektualnoi-gri-viktorini-informatika-navkolo-nas-dla-studentiv-specialnosti-prikladna-matematika-363227.html>
21. Модельна навчальна програма «ТЕХНОЛОГІЇ. 5–6 КЛАСИ» для закладів загальної середньої освіти (автори Кільдеров Д.Е., Мачача Т.С., Юрженко В.В., Луп'як Д.М.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohr.amy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/TehnoI.osv.gal/Tekhnol.5-6-kl.Kilderov.ta.in.14.07.pdf>
22. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А.І., Абрамова О.В., Гащак В.М., Павич Н.М.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohr.amy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/TehnoI.osv.gal/Tekhnol.5-6-kl.Tereshchuk.ta.in.14.07.pdf>
23. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Туташинський В.І.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohr.amy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/TehnoI.osv.gal/Tekhnol.5-6-kl.Tutashinskiy.14.07.pdf>
24. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohr.amy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/TehnoI.osv.gal/Tekhnol.5-6-klas.Khodzytska.ta.in.14.07.pdf>

25. Мотивація навчальної діяльності в підлітковому віці. URL: <https://ukrbukva.net/103728-Motivaciya-uchebnoiy-deyatel-nosti-v-podrostkovom-vozraste.html>

26. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 «Про надання грифа “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України” модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти» {Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 898 від 10.08.2021, № 1031 від 29.09.2021}. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0795729-21#n9>

27. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 року № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/

28. Наказ МОН України від 12 липня 2021 р. № 795 «Про внесення змін у додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0898729-21#n2>

29. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola#:~:text=%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%88>

30. Нова українська школа. URL: <https://decentralization.gov.ua/education/nova-ukrainska-shkola>

31. Нова українська школа. URL: http://zhmerynka-zosh4.vn.sch.in.ua/navchaljno-vihovna_robota/nova_ukrainsjka_shkola/

32. Нова українська школа — все про НУШ у 2022 році. URL: <https://odo.com.ua/blog/sovety-pokupatelyam/nova-ukrayinska-shkola-vse-pro-nush-u-2022-rotsi/>

33. Нова українська школа. Освітні галузі, міжнародні підручники і цілий день на екскурсії. URL: https://focus-ua.cdn.ampproject.org/v/s/focus.ua/uk/amp/ukraine/490983-novaya-ukrainskaya-shkola-obrazovatelnye-otrasli-mezhdunarodnye-uchebniki-i-celyy-den-na-ekskursii?amp_gsa=1&_js_v=a9&usqp=mq331AQIUAKwASCAAgM%3D#amp_tf=%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%BE%3A%20%251%24s&aoh=16814065500371&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&share=https%3A%2F%2Ffocus.ua%2Fuk%2Fukraine%2F490983-novaya-ukrainskaya-shkola-obrazovatelnye-otrasli-mezhdunarodnye-uchebniki-i-celyy-den-na-ekskursii
34. Особливості навчальної діяльності підлітка. URL: https://pidru4niki.com/17490110/psihologiya/osoblivosti_navchalnoyi_diyalnosti_pidlitka
35. Особливості підліткового віку. URL: http://www.model.poltava.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=790:2014-03-26-12-05-20&catid=124:2014-03-18-14-15-45
36. Особливості підліткового віку. Правила реагування батьків на ознаки стресу в дітей. URL: <http://hvpku.ks.ua/?p=2211>
37. Оцінювання в 5 класі НУШ: як воно може стати інструментом навчання та підвищення мотивації. URL: <https://nus.org.ua/articles/otsinyuvannya-v-5-klasi-nush-yak-vono-mozhe-staty-instrumentom-navchannya-ta-pidvyshhennya-motyvatsiyi/>
38. Оцінювання та оформлення. Свідоцтва навчальних досягнень учнів 5-6 класів НУШ. URL: <https://naurok.com.ua/post/ocinyuvannya-ta-oformlennya-svidoctva-navchalnih-dosyagnen-uchniv-5-6-klasiv-nush>
39. Підлітковий вік [Електронний ресурс]. - Режим доступа: http://knowledge.org.ua/wp-content/uploads/2020/01_teenagers_UA.pdf

40. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
41. Психологічні особливості життя підлітка. URL: <https://psychologist.com.ua/articles/psihologichni-osoblivosti-zhittya-pidlitka>.
42. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності. URL: <https://studwood.ru/1516353/psihologiya/visnovok>
43. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності у школярів. URL: https://revolution.allbest.ru/psychology/00545592_0.html
44. Психологічні особливості підліткового віку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://fel2005.dp.ua/docs/doc_080.pdf
45. Психолого-педагогічний аспекти уроку. URL: <https://www.slideshare.net/ssuser461247/ss-84602766>
46. «Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя» (від 18.12.2006 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text
47. Розробники нового стандарту – хто вони? Ірина Старагіна про зміни в мовно-літературній галузі й виклики НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/rozrobnyky-novogo-standartu-hto-vony-iryna-staragina-pro-zminy-v-movno-literaturnij-galuzi-j-vyklyky-nush/>
48. Технології : підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Біленко, М. Л. Пелагейченко — Тернопіль : Астон, 2023. — 209 с.: іл. URL: <https://issuu.com/kreidaros/docs/tekhnologii-5-klas-bilenko-2023>
49. Учбова діяльність підлітка та її психологічна характеристика. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28958/>

50. Формування мотивації учнів до навчання. URL: <https://www.slideshare.net/AnnaTimohovich/ss-74325621>
51. Шість ознак того, що ваша школа – НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/shist-oznak-togo-shho-vasha-shkola-nush/>
52. Genially. URL: <https://app.genial.ly/dashboard>
53. Mokhnenko A. Human capital cost accounting in the company management system / T.Hilorme, I.Perevozova, L.Shpak, A.Mokhnenko, Y.Korovchuk // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
54. Mokhnenko A. Formation of account of reservoir expenses model / I.Perevozova, A.Mokhnenko, L.Mykhailyshyn, O.Stalinska, O.Vivchar // Academy of Accounting and Financial Studies Journal. – 2019. – № 23. – Special Issue 2.
55. Mokhnenko A. Identification of Efficiency Factors for Control over Information and Communication Provision of Sustainable Development in Higher Education Institutions / I.Gontareva, M.Borovyk, V.Babenko, I.Perevozova, A.Mokhnenko // WSEAS Transactions on Environment and Development. – 2019. – № 15. – P. 593-604.3
56. Mokhnenko A. Integration of the supply chain management and development of the marketing system / I.Perevozova, L.Horal, A.Mokhnenko, N.Hrechanyk, A.Ustenko, O.Malyuka, L.Mykhailyshyn // International Journal of Supply Chain Management. – 2020. – № 9. – Issue 3. – P. 496-507.
57. Mokhnenko A. Mathematical-Logistic Model of Integrated Production Structure of Food Production / A.Mokhnenko, V.Babenko, O.Naumov, I.Perevozova, O.Fedorchuk // CEUR Workshop Proceedings, 2020, Volume 2732, P. 446-454.

58.Mokhnenko A. Modeling of economic security of the enterprise at change of investment maintenance / S.Bondarenko, H.Tkachuk, I.Klochan, A.Mokhnenko, I.Liganenko, V.Martynenko // Studies of Applied Economics. – 2021. – № 39(7).

59.Mokhnenko A. Innovative Paradigm of Management Accounting and Development of Controlling in the Entrepreneurship / A.Sakun, I.Perevozova, O.Kartashova, O.Prystemskyi, A.Mokhnenko // Universal Journal of Accounting and Finance. – 2021. – Vol. 9, №4.

60.Мохненко А.С. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства / А.Мохненко, К.Мельникова, О.Федорчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2018. – № 32. – С. 91-94.

61.Мохненко А.С. Управління конкурентоспроможністю підприємства на основі застосування системного підходу / А.Мохненко, О.Федорчук, О.Протосвіцька / Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – Черкаси, 2018. – № 2 (25). – С. 13-25.

62.Mokhnenko A. Software economy as a vector of management of innovative infrastructure of the region / A.Mokhnenko, O.Fedorchuk, K.Melnikova // Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". – Хмельницький, 2019. – № 5. – С. 7-10.

63.Мохненко А.С. Особливості корпоративної культури на ІТ-підприємствах в сучасних умовах ведення бізнесу / А.Мохненко, К.Мельникова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2021. – № 42. – С. 45-49.

64.Мохненко А.С. Модель організаційно-економічного механізму логістичної системи підприємства / А.С. Мохненко, О.Б. Наумов, О.О. Чмут // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". – Херсон, 2023. – № 48. – С. 45-49.

65. Мохненко А.С. Аналіз ефективності функціонування підприємств продовольчої сфери / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2019. – С. 223-235.

66. Mokhnenko A. Concept of sustainable development of the food sector enterprises in the competitive environment / A. Mokhnenko, O. Fedorchuk, O. Protosivitska // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: monograph; edited by Khudolei V., Ponomarenko T. – Prague: OKTAN PRINT s.r.o., 2019. – С. 123-141.

67. Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія; за ред. Шарко М.В. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.

68. Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.

69. Mokhnenko, A. Partner relationship assessment methodology / I. Perevozova, N. Daliak, A. Mokhnenko, T. Stetsyk, V. Babenko // International Conference on Distributed Sensing and Intelligent Systems (ICDSIS2020): (Agadir, Morocco 01-03 February 2020). – Agadir, 2020.

70. Мохненко А.С. Оцінка конкурентоспроможності підприємств агропромислового сектору економіки / А.С. Мохненко // Сучасний стан та пріоритети розвитку системи обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів господарювання

агропромислового сектору економіки: монографія. – Херсон: Айлант, 2018. – С. 158-167.

71.Мохненко А.С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів / А.С. Мохненко // Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів: колективна монографія. – Херсон: Айлант, 2020. – С. 187-200.

72.Mokhnenko A. Development of a regional marketing system / A.Mokhnenko, I.Perevozova // 3rd International Conference on Economic Research (ECONALANYA2019): (Alanya, Turkey 24-25 October 2019). – Alanya, 2019.

73.Мохненко А.С. Формування системи забезпечення зовнішньоекономічної діяльності газотранспортного підприємства / А.С. Мохненко // Структурна модернізація економіки: прогностичні сценарії та перспективи розвитку регіону: монографія. – Херсон: ПП "Вишемирський", 2018. – С. 276-284.

74.Мохненко А.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств / А.С. Мохненко, О.М. Федорчук, О.І. Протосвіцька // Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи: колективна монографія. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2019. – С. 227-243.

75.Мохненко А.С. Маркетинг як інструмент ефективного функціонування логістичної системи підприємства / А.С. Мохненко, О.О. Чмут // Маркетинг у підприємстві, біржовій діяльності та торгівлі в smart-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри: колективна монографія / За наук. ред. І. В. Перевозової. – Львів: Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. – С. 136-160.

76. Мохненко А.С. Organizational and economic mechanism for the development of an enterprise in the IT-sphere / А.С. Мохненко, О.О. Чмут, А.А. Романов // Стратегічні пріоритети розвитку економіки, менеджменту, сфери обслуговування та права в умовах інтеграційних процесів: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Івано-Франківськ, 03-04 листопада 2022 р.). – Івано-Франківськ, 2022. – С. 281-282.

77. Мохненко А.С. Організаційно-економічний механізм управління сталим розвитком підприємства / А.С. Мохненко, О.О. Чмут // Сталий розвиток економіки, суспільства та підприємництва: міжнар. наук.-прак. конф. (м. Івано-Франківськ, 27-28 квітня 2023 р.). – Львів, 2023. – С. 281-282.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
Модель структурування змісту модельної навчальної
програми

5-6 класи				
Перше навчальне півріччя				
Блок I. Модулі для вивчення на вибір (не менше трьох)				
Розділ 1. Традиційні і сучасні технології декоративно-ужиткового мистецтва (не менше двох модулів)				
I. Технології худ. обробки пластичних матеріалів	II. Технології вишивання	III. Технології худ. обробки деревинних	IV. Технології художнього плетіння	V. Технології виготовлення народної і сучасної іграшки
Розділ 2. Технології в побутовій діяльності (не менше одного)				
I. Самообслуговування		II. Родинний етикет		III. Естетика житла, довкілля
Розділ 3. Алгоритм виконання навчальних проєктів (не менше трьох)				
Друге навчальне півріччя				
Блок II. Модулі для вивчення на вибір (в сукупності не менше трьох)				
Розділ 1. Традиційні і сучасні технології декоративно-ужиткового мистецтва або інших діяльності (не менше двох модулів)				
I. Технології ткацтва і шиття	II. Технології аплікації	III. Технології худ. обробки тонколистового металу і дроту	IV. Технології в'язання	V. Технології мозаїки
Розділ 2. Технології в побутовій діяльності (не менше одного модуля на вибір)				
I. Культура споживання їжі		II. Народний етикет		III. Екологія житла, довкілля
Розділ 3. Алгоритм виконання навчальних проєктів (не менше одного)				

Джерело: складено автором на основі [21].

ДОДАТОК Б

Заповнення Свідоцтва досягнень навчальних досягнень учнів

Характеристика навчальної діяльності	Стан сформованості (сформовано/формується)
виявляє інтерес до навчання	
виявляє розуміння прочитаного	
висловлює власну думку	
критично та системно мислить	
логічно обґрунтовує власну позицію	
діє творчо	
виявляє ініціативу в процесі навчання	
конструктивно керує емоціями	
оцінює ризики	
самостійно приймає рішення	
розв'язує проблеми	
співпрацює з іншими	

Джерело: складено автором на основі [31].

Характеристика результатів навчальної діяльності

Навчальний предмет/ інтегрований курс	Результати навчання	Рівень досягнення результатів навчання		
		I семестр	II семестр	Рік
Технології	Проектує та виготовляє вироби			
	Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва			
	Виявляє самозарадність у побуті/освітньому процесі			
	Загальна оцінка результатів			

	навчання			
--	----------	--	--	--

Джерело: складено автором на основі [31].